

Fylkesmannen i Troms og Finnmark
fmtfpost@fylkesmannen.no

Referanse: 2020/8933

Troms 05.11.2020

Uttalelse til søknad om fylling i sjø v/eiendom 62/26 Klubben næringspark

Vi viser til søknadsbrev 18. september fra TPI AS, vedrørende søknad om utfylling i sjø for landvinning til industriområde, Senja kommune.

Naturvernforbundet i Troms er landets nest eldste natur- og miljøvernorganisasjon.

Organisasjonen jobber med et bredt spekter av saker innen miljø- og naturvern året rundt med ønske om at det naturlige mangfoldet i Troms sin natur blir bevart.

Undertegnende har fått i oppdrag av styret i Naturvernforbundet i Troms å uttale seg i denne saken i kraft av rollen som plastrådgiver/plastkoordinator for Naturvernforbundet i Troms og Finnmark.

Kort om prosjektet

TPI AS vil fylle ut sprengsteinmasser i en utfylling i et sjøområde i Klubben Næringspark-Molvika, Senja. Utfyllingen skal brukes som landvinning for å etablere industriområde før et nytt lakseslakteri blir bygget i området.

Naturvernforbundet i Troms sin vurdering: Det bør stilles mer detaljerte krav og beskrivelse av tiltak mot plastforurensning samt hvordan forurensningen skal fjernes i ettertid.

Det sprenes ofte store mengder stein i forbindelse med tunneldriving, bygging av vei, eller i forbindelse med fyllinger for landvinning i sjø. Denne sprengsteinmassen inneholder normalt store mengder plast, da i form av plastarmering, tenn-ledninger, foringsrør av plast osv.

Plastarmeringen i sprengstein kan som regel erstattes av stålarmering. Plast er nyttig i mange sammenhenger da det er slitesterkt, fleksibelt, isolerende, og fremfor alt billig.

Internasjonalt og nasjonalt våkner nå politiske myndigheter for å ta grep for de voldsomme ødeleggelsene plast på avveie kan føre til. Plast på avveie er blitt et sant verdensomspennende problem. Kort fortalt brytes plast i liten grad ned. Det fragmenteres til svært små plastpartikler (mikro og nano-plast). Disse små partiklene kan fort bli forvekslet med mat, og kan trenge inn i organismenes celler og påvirke dem og næringskjeden vår negativt. Derfor er det så viktig at sprengsteinmasser som fylles ut i sjøen inneholder minst mulig plast, aller helst ingen plast, da plast på avveie er forurensende. Det må derfor pålegges avbøtende tiltak for å hindre spredning av plast.

Det stilles strenge miljøkrav i tillatelser til utfylling i sjø. Enhver entreprenør og tiltakshaver har ansvar for å planlegge tiltaket, slik at **plastspredningen begrenses** til så lite som overhodet mulig.

I tilfellet med den ønskede utfyllingen i Klubben næringspark står det i søknaden at TPI AS ønsker å ta ut en del av tomten og fylle en sjetè rundt den planlagte sjø-fyllingen, etter at sjetéen er ferdigfylt tenker de å fylle området innenfor. Det står også nevnt at de har tenkt å bruke elektroniske tennere som tenn-system ved sprengning. Ifølge [Miljødirektoratets faktaark M-1085 fra 2018](#) finnes det tre typer tenn-systemer for sprengning, der elektroniske tenn-systemer inneholder plastisolerte metalledninger og koblingsblokk i plast. Ved bruk av elektronisk tennere ved utfyllingen kan plastforbruket reduseres, da ledningene synker og vil i stor grad bli liggende på bunnen rett utenfor fyllingen. Ikke elektriske ledninger (sjokkslanger) flyter og driver på land og strender. At TPI AS utdyper at de skal bruke elektriske tennere er altså positivt og i tråd med Miljødirektorates plastreducerende krav til utfyllingsprosjekter.

Naturvernforbundet stiller seg undrende til at plasttiltakene i dette tilfellet trer i kraft **etter** sjetéen er satt opp. Målet til TPI AS er at sjetéen skal være et plastreducerende tiltak for å hindre evt. forurensning i å slippe videre når innsiden skal fylles opp med sprengsteinmasser med plastinnhold, men forurensningen av plast starter allerede ved utbyggingen av sjetéen. Det står ikke i utfyllingssøknaden hva denne sjetéen består av, men dersom denne også består av sprengsteinmasser med plastinnhold vil dette forurense havet allerede under bygging av sjetéen. Naturvernforbundet stiller derfor forslag til TPI AS, om mulighetene for å legge en tett silt-duk utenfor sjetéen for å hindre at plasten som synker på bunns ikke drives videre

utover havet. Det stilles også forslag til mer utdypende dimensjonsbeskrivelser av sjetèn og fyllingen for å sikre at sjetèn er høy nok, slik at sprengsteinmasser med plast ikke flyter over sjetèn. Ifølge [Statens Vegvesen rapport nr 146](#) blir slike gardinger benyttet som tiltak for å begrense spredning av suspendert stoff og plast. Selv om plastledningene ved bruk av elektroniske tennere i stor grad vil synke, vil det trolig komme noen ledninger på avveie utenfor sjetèn, disse kunne da blitt samlet opp over en silt-duk. Selv om platen synker vil den likevel oppløses og forvitres med tid, slik at den blir en forurensning for mikroplast. Derfor må den plukkes opp og ryddes.

Det ønskes at Fylkesmannen stiller mer detaljerte krav og beskrivelse til tiltak de skal iverksette i denne utfyllings-søknaden. Miljødirektoratets stiller flere plastreduserende krav til utfyllingsprosjekter som ikke er utdypende nevnt i denne utfyllingssøknaden. Blant annet kravene om at:

1. **Massene skal inneholde minst mulig plast.** Det skal stilles krav til masseleverandør om et definert vektinnhold av plast i massene. Ifølge Statens vegvesen kan tiltakshaver i hvert konkrete prosjekt regne ut hvor lavt det er mulig å holde plastforbruket. Dette ønsker Naturvernforbundet en mer utdypende beskrivelse og tall på fra TPI AS, før tillatelse til utfylling gis. I utfyllingssøknaden stod det fra TPI AS at mengde plast i sprengsteinmassene (g plast/anbrakt m³) ikke er kjent.
2. **Tiltakshaver skal etablere så god mottakskontroll som mulig for plast i sprengstein på utfyllingsstedet.** Her ønsker Naturvernforbundet som nevnt tidligere flere tiltak enn bare sjetèn. Gjerne en kombinasjon av flere tiltak.
3. **Tiltakshaver må regelmessig overvåke plastforurensning på nærliggende strender og fjerne det som evt. har drevet i land eller ligger på havbunnen. Det bør stilles krav til overvåking både underveis og i etterkant av utfyllingsarbeidet.** Det står skrevet i utfyllingssøknaden fra TPI AS at det skal gjøres visuell kontroll under opplasting og utlegging med tilgjengelig båt. Her ønsker Naturvernforbundet en mer beskrivende plan for kontrollarbeidet både underveis, og ikke minst i etterkant av utfyllingsarbeidet.

Naturvernforbundet ønsker og anbefaler også TPI AS å utrede en utdypende plan om etterarbeid og rydding før prosjektet starter, der de legger av økonomiske midler til opprydding av plast allerede før sprengningen starter. Vi vet at prosjektet vil plastforurensning uansett. Mengdene er usikker. I mange tilfeller hos Statens Vegvesen blir de anmeldt for forurensning etter prosjektet, med bøter, pålegg og krav om opprydding. Her anbefaler vi dere i TPI AS å være i forkant. Sett av penger til opprydding, forbered dere på hvordan oppryddingen vil måtte foregå, hvor lang tid det kan ta, hvilke områder det gjelder osv.

Andre spørsmål vi ber dere i TPI AS ta hensyn til og reflektere over både i dette ønskede utfyllingsprosjektet, men også i andre prosjekter fremover, er hvilken frasortering av plast som er økonomisk og praktisk mulig? For noen bruksområder finnes det gode alternativer til plast, som nevnt tidligere er det dyrt å forurense, vær på hugget og tenk alternativ.

Sammendrag/konklusjon

Oppsummerte krav/råd

1. Massene skal inneholde minst mulig plast.
2. Tiltakshaver skal etablere så god mottakskontroll som mulig for plast i sprengstein på utfyllingsstedet.
3. Tiltakshaver må regelmessig overvåke plastforurensning på nærliggende strender og fjerne det som evt. har drevet i land eller ligger på havbunnen. Det bør stilles krav til overvåking både underveis og i etterkant av utfyllingsarbeidet.
4. Utrede en utdypende plan om etterarbeid og rydding før prosjektet starter, der det legger av økonomiske midler til opprydding av plast allerede før sprengningen starter, for det vil uansett bli forurensning.
5. Diskutere og vurdere andre alternativer til plast rundt metalledninger.

Naturvernforbundet stiller seg positiv til at TPI AS følger noen av kravene til plastreduisering i utfyllingsprosjekter, som elektroniske tennere, og at utbyggingen starter med å etablere en sjetè ytterst slik at utfylling etterpå kan pågå innelukket.

Det foreligger likevel ikke en grundig, utdypende planbeskrivelse av hvordan prosjektet skal være plastreducerende fra start til slutt, altså før sjetèn bygges og til hvordan etterkontroll arbeidet og plastryddingen skal utføres.

Vi i Naturvernforbundet mener at TPI AS vil komme langt miljømessig med å planlegge utfyllingen bedre med tanke på prosessen fra start til slutt.

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet i Troms v/Maja Bernhoff

Plastrådgiver for Naturvernforbundet i Troms og Naturvernforbundet i Finnmark

Kilder

Statens Vegvesen rapport nr 146: <https://vegvesen.brage.unit.no/vegvesen-xmlui/bitstream/handle/11250/2655425/Spredning%20av%20plastfibre%20fra%20spr%C3%B8ytebetong%20kartlegging%20av%20spredningsm%C3%A5te%20og%20mottiltak%20%20.pdf?sequence=1>

Miljødirektoratets faktaark M-1085 fra 2018

<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M1085/M1085.pdf>